Rekomendacje uaktualnienia „Procedury postępowania Policji z osobą, która doświadczyła przemocy seksualnej" w świetle nowych wytycznych operacyjnych dla jednostek ochrony zdrowia nt. opieki nad osobami pokrzywdzonymi przemocą seksualną i nowego brzmienia art. 197 k.k.

„Procedura..." po 11 latach od przyjęcia przez Komendanta Głównego Policji, m.in. w związku z powstaniem nowych wytycznych dla jednostek ochrony zdrowia oraz zmianą treści art. 197 k.k. wymaga aktualizacji. Dobrą praktyką jest, aby istniejące wytyczne i procedury poddawać ewaluacji po pewnym czasie obowiązywania, tak, aby jak najlepiej realizowały swój cel, czyli chroniły osobę pokrzywdzoną przemocą seksualną oraz wspierały funkcjonariuszki i funkcjonariuszy Policji w etycznym i profesjonalnym wypełnianiu obowiązków.

Rekomendacje dot. współpracy z jednostkami medycznymi

„Procedura..." policyjna powinna być zaktualizowana w obszarze **współpracy z jednostkami medycznymi** (w części 5 dotyczącej zabezpieczania dowodów). Nowe wytyczne organizacyjne dla jednostek ochrony zdrowia zakładają istotną zmianę w stosunku do obecnego stanu rzeczy, w którym to Policja dysponuje pakietami kryminalistycznymi i jest wzywana do szpitala, aby go przywieźć, gdy na SOR zgłosi się osoba po doświadczeniu przemocy seksualnej. Z automatu wówczas uzyskuje informacje o osobie, wobec której popełnione zostało przestępstwo i z urzędu wszczyna postępowanie. Osoba pokrzywdzona jest w takiej sytuacji pozbawiona prawa głosu i decyzyjności, co może prowadzić do wtórnej wiktymizacji.

W świetle nowych wytycznych dla jednostek ochrony zdrowia to **szpitale będą miały obowiązek posiadać na stanie wszystkie przybory potrzebne do zabezpieczenia śladów biologicznych** przestępstwa. W sytuacji, gdy osoba pokrzywdzona nie decyduje się na natychmiastowe złożenie zawiadomienia o przestępstwie, będą również miały **obowiązek przechowywać zabezpieczone dowody** i udostępnić je prokuraturze kiedy pokrzywdzona zdecyduje, że chce wszczęcia procedury karnej. Po upływie roku (z możliwością przedłużenia do dwóch lat) pakiety kryminalistyczne będą niszczone albo przekazywane pokrzywdzonej – policyjna procedura powinna **uwzględnić taki scenariusz**.

W „Procedurze..." należy też verbatim zapisać, że **funkcjonariusze towarzyszący pokrzywdzonym na badanie muszą mieć na sobie cywilne ubrania** oraz, że funkcjonariusze nie mogą być obecni podczas badania.

W pukcie 5 warto dookreślić, że najlepiej, aby dokumentację fotograficzną przeprowadzała lekarka podczas badania albo położna, tak żeby osoba nie musiała się ponownie rozbierać.

Rekomendacje zw. ze zmianą treści przepisów kodeksu karnego

Do „Procedury..." warto dodać treść przepisów kodeksu karnego, których ona dotyczy, w razie wątpliwości co do przesłanek lub kwalifikacji zgłaszanego czynu.

W związku z wprowadzeniem par. 1a do art. 197 k.k. i z narastającym zjawiskiem zgwałceń osób odurzonych, Policja i prokuratura powinna **dopilnować (za zgodą pokrzywdzonej) jak najszybszego pobrania od osoby poszkodowanej**

próbek toksykologicznych, szczególnie jeżeli ta osoba nie pamięta części zdarzeń albo informuje, że była podczas zdarzenia odurzona.

Pozostałe rekomendacje

„Procedura..” w punkcie 1 przewiduje, aby w miarę możliwości osoba pokrzywdzona składała zawiadomienie u przeszkolonego policjanta tej samej płci, chyba że zażyczy sobie inaczej. W celu zapewnienia maksymalnej ochrony osobie pokrzywdzonej oraz zapewnienia narzędzi do pracy Policji konieczne jest **systematyczne prowadzenie szkoleń**, aby w każdej jednostce Policji były osoby przeszkolone do przyjmowania tego rodzaju zawiadomień. Intuicja i potoczne doświadczenie, nawet wieloletnie, nie daje rękojmi właściwego interpretowania ani zachowań i motywacji pokrzywdzonych, ani sprawców. Konieczna jest także wiedza dotycząca właściwej komunikacji z pokrzywdzonymi, bez której nie da się ich chronić przed wtórną wiktymizacją.

W punkcie 2 (w związku ze zmianami dotyczącymi zbierania i przechowywania dowodów) warto zamienić sformułowanie "o konieczności zebrania i zabezpieczenia materiału dowodowego" na “o **znaczeniu zebrania i zabezpieczenia materiału dowodowego**, ale też poinformować o możliwości odmowy składania wyjaśnień i poddawania się czynnościom przez pokrzywdzoną”.

„Procedura...” powinna odnosić się do faktu, że bardzo często osoby, które doświadczyły przemocy seksualnej, **doświadczyły także przemocy domowej**, a sprawcą jest ten sam człowiek. Warto, aby w toku przyjmowania zawiadomienia funkcjonariusz lub funkcjonariuszka ustaliła, czy sprawca nie stosował także przemocy domowej i w przypadku, gdy osoba pokrzywdzona potwierdzi, że tak jest, warto poinformować ją również o możliwych ścieżkach działania i reakcji Policji, w szczególności o możliwości zastosowania przez Policję nakazu opuszczenia lokalu wobec sprawcy oraz zakazów: zbliżania się do pokrzywdzonej i miejsc, w których przebywa i kontaktowania się z nią na okres 14 dni.